

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของครูอาสาสมัครจีนจากสำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (ฮั่นป๋าน) ณ จังหวัดเชียงราย ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลครูอาสาสมัครจีนจำนวน 9 คนและนักเรียนจำนวน 644 คน จากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่รับครูอาสาสมัครจีน ในปีการศึกษา 2554 ได้ผลสรุปดังนี้

5.1 สรุปผลข้อมูลทั่วไป

จากข้อมูลนักเรียนที่เรียนกับครูอาสาสมัครจีนในจังหวัดเชียงราย จำนวน 664 คน พบว่าเรียนอยู่ที่โรงเรียนพานพิทยาคม จำนวน 97 คน, โรงเรียนวัฒนาศึกษาจำนวน 65 คน, โรงเรียนแม่จันพิทยาคมจำนวน 70 คน, โรงเรียนจุฬาภรณจำนวน 54 คน, โรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์จำนวน 57 คน, โรงเรียนสามัคคีจำนวน 155 คน, โรงเรียนเวียงป่าเป้าจำนวน 56 คน, โรงเรียนพานพิเศษพิทยาจำนวน 90 คน

นักเรียนที่เรียนกับครูอาสาสมัครจีนที่สอนภาษาจีนในจังหวัดเชียงราย นักเรียนมากกว่าครึ่งเรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยกำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 36.96 รองลงมาคือนักเรียนกำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 24.53 และน้อยที่สุดคือนักเรียนกำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 2.02

5.2 สรุปผลเรื่องผลสัมฤทธิ์การจัดการเรียนการสอนภาษาจีน

ในด้านการจัดการเรียนการสอน นักเรียนที่เรียนกับครูอาสาสมัครจีนที่สอนภาษาจีนในจังหวัดเชียงรายมีความคิดเห็นเห็นด้วยในด้านการจัดการเรียนการสอน เช่นครูอาสาสมัครจีนอธิบายเนื้อหาในวิชา พร้อมทั้งยกตัวอย่างได้ชัดเจน และเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน

ในด้านพฤติกรรมการสอนของครู นักเรียนที่เรียนกับครูอาสาสมัครจีนที่สอนภาษาจีนในจังหวัดเชียงรายมีความคิดเห็นเห็นด้วยในด้านพฤติกรรมการสอนของครู เช่น ครูอาสาสมัครจีนจัดกิจกรรมให้หลากหลายเร้าความสนใจและเหมาะสมกับนักเรียน

ในด้านกระบวนการเรียนการสอน นักเรียนที่เรียนกับครูอาสาสมัครจีนที่สอนภาษาจีนในจังหวัดเชียงรายมีความคิดเห็นเห็นด้วยในปัจจัยด้านกระบวนการเรียนการสอนซึ่งอยู่เกณฑ์ มาก เนื่องจากครูอาสาสมัครจีน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดี หรือความเป็นกันเองทำให้ผู้เรียน ไม่ต้องเครียดขณะเรียนภาษาจีน

5.3 ผลสัมฤทธิ์การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนโดยใช้การทดสอบ YCT

ผลสัมฤทธิ์มีผลเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนของนักเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ได้นำแบบทดสอบ YCT ระดับหนึ่ง ไปทดสอบกับนักเรียนที่เรียนกับครูอาสาสมัครในจังหวัดเชียงราย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

นักเรียนที่สอบด้วยข้อสอบ YCT ระดับ 1 ในด้านการอ่านและการฟังของนักเรียน มีผลเกณฑ์การประเมินการอ่านอยู่ในระดับดี ส่วนในด้านการฟังพบว่าอยู่ในระดับดีมาก

นักเรียนที่สอบด้วยข้อสอบ YCT ระดับ 1 ในด้านการอ่านของนักเรียนที่เรียนกับครูอาสาสมัครจีน มีผลเกณฑ์การประเมินการอ่านของระดับชั้น ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีทักษะด้านการฟังและการอ่านที่ดีกว่าระดับชั้นอื่น จากตารางสามารถสรุปได้ว่าระดับชั้นที่สูงขึ้นสามารถเรียนรู้ได้ดีกว่าระดับชั้นที่ต่ำกว่า

5.4 สรุปผลของปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอน

ครูอาสาสมัครจีนส่วนมากเป็นนักศึกษาที่เป็นครูและไม่เคยมีประสบการณ์ในการสอนภาษาจีนมาก่อน สาขาที่เรียนมาไม่ตรงกับการสอนภาษาจีน โดยมาเป็นครูสอนภาษาจีนโดยสำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนหลังจากผ่านการอบรม และดำเนินการสอนภาษาจีนเป็นระยะเวลาหนึ่งปี จึงเกิดปัญหาและอุปสรรคดังต่อไปนี้

1. ปัญหาที่เกิดจากครูอาสาสมัครจีน ครูอาสาสมัครจีนไม่สามารถปรับตัวให้คุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและไม่ทราบทิศทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของแต่ละโรงเรียน และอุปสรรคทางภาษาทำให้การสื่อสารผิดพลาด

2. ปัญหาที่เกิดจากนักเรียน เช่น ระดับพื้นฐานภาษาจีนของนักเรียนไม่เท่ากัน ซึ่งนักเรียนบางส่วนมาจากครอบครัวเชื้อสายจีนมักจะมีพื้นฐานภาษาจีนมากพอสมควร แต่นักเรียนที่มาจากครอบครัวคนไทยมักไม่มีพื้นฐานมาก่อน เมื่อมาเรียนอยู่ในห้องเดียวกัน มักเกิดปัญหาความแตกต่างของการเรียนขึ้น และนักเรียนไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนภาษาจีน เนื่องจากนักเรียนไม่ได้นำไปใช้ในการสอบเข้ามหาวิทยาลัย หรือใช้ในชีวิตประจำวัน

3. ปัญหาด้านบริบท

ผู้บริหารบางโรงเรียนไม่ได้ให้ความสำคัญทางด้านนโยบาย เนื่องจากไม่ได้ใช้ภาษาจีนในการสอบแข่งขันเข้าในระดับชั้นที่สูงขึ้นต่อไป หลักสูตรภาษาจีนของโรงเรียนไม่ได้แยกวิชาออกให้ถูกต้อง เช่น การฟัง การพูด การอ่าน และการกำหนดคาบเรียนต่อสัปดาห์น้อยเกินไปทำให้การเรียนรู้อาจไม่ต่อเนื่อง และยังขาดอุปกรณ์ ตำรา และสถานที่เพื่อใช้ในการเรียนรู้ภาษาจีน เช่น ห้องสมุด ห้องโสตศึกษา

4. ปัญหามาตรฐานของการทดสอบ

การทดสอบ HSK เป็นมาตรฐานวัดระดับภาษาจีน สำหรับนักเรียนมัธยมปลายใช้การทดสอบ YCT เป็นมาตรฐานในการทดสอบ แต่ในโรงเรียนมัธยมสอนภาษาจีนในเขตจังหวัดเชียงราย ไม่ได้ทำการทดสอบมาตรฐานทั้งสอง มีเพียงแต่ทำการวัดผลภายในกฎ ข้อบังคับของแต่ละโรงเรียนเท่านั้น ไม่ได้บังคับให้ทดสอบมาตรฐานดังกล่าวแต่อย่างใด เพียงแต่ถ้านักเรียนคนใดสนใจไปทดสอบตนเองเป็นไปตามความสมัครใจ

5. ปัญหาสื่อการเรียนการสอน

โรงเรียนในจังหวัดเชียงรายไม่มีความพร้อมทางด้านสื่อการเรียนการสอน จะเห็นได้ว่ามีเพียงสองโรงเรียนเท่านั้นที่มีห้องสื่อ ห้องเรียนที่มีความพร้อม ส่วนโรงเรียนอื่นไม่มีความพร้อมทางด้านสื่อและอุปกรณ์

6. ตำราและแบบฝึกหัด

ตำราในการเรียนการสอนภาษาจีนของแต่ละโรงเรียนในจังหวัดเชียงรายก็แตกต่างกัน เช่นหนังสือสัมผัสภาษาจีน หรือ Happy Chinese แต่บางโรงเรียนก็เจอปัญหาขอตำรายาก จำนวนตำราที่สั่งมาไม่เพียงพอ ซึ่งนักเรียนส่วนมากไม่ได้ใช้หนังสือตัวจริง แต่ใช้ตำราตัวสำเนา และบางโรงเรียนกำหนดคาบเรียนต่อสัปดาห์มากเกินไปจนเนื้อหาที่ให้ ครูมักจะหาตำรามาเสริมให้นักเรียนอีกทางหนึ่ง ส่วนแบบฝึกหัดจะเป็นประกบกันเป็นชุดกับหนังสือสั่งมาเพียงเล่มเดียวทั้งจำนวนไม่เพียงพอและเนื้อหาไม่เหมาะสม ซึ่งครูจะสั่งการบ้านให้นักเรียนทบทวนเนื้อหาเรื่องเรียน หรือหนังสือสมุดคัดตัวอักษรจีนโดยตัวเอง

5.5 หลักการดูแลครูอาสาสมัครจีนโดยหัวหน้าสาย

การดูแลด้านที่อยู่อาศัย โรงเรียนที่รับครูอาสาสมัครจีนจะจัดงบประมาณที่ใช้กับครูอาสาสมัครจีนขึ้นอยู่กับความพร้อมของโรงเรียน โดยทางโรงเรียนมักให้บ้านพักครูหรือห้องพักที่ใกล้โรงเรียนที่สุด และให้มีที่กินสะดวก โดยสนองนโยบายให้ทาง สพฐ. และมีค่าตอบแทนหรือสวัสดิการทางสุขภาพ และอื่น ตามสมควร

ด้านการเรียนการสอน หัวหน้าสายส่วนมากแนะนำด้านการเรียนการสอนของครูอาสาสมัครจีน ให้มีความรับผิดชอบกับการเรียนการสอน นักเรียนมักจะประทับใจมากกับครูอาสาสมัครจีน แต่ความสามารถทางภาษาไทยของครูอาสาสมัครจีนแต่ละคนไม่เหมือนกัน ในโรงเรียนบางแห่งมีปัญหาที่ครูอาสาสมัครจีนสื่อสารกับนักเรียนและครูอื่น ๆ ในโรงเรียนยากลำบาก ซึ่งมีผลกระทบต่อการเรียนการสอนภาษาจีน บางเวลาเด็กไม่เข้าใจที่ครูอธิบายเนื้อหาที่เรียน ทำให้เกิดความล่าช้าในการเรียนการสอน

ด้านกิจกรรมโรงเรียน

โรงเรียนทุกโรงเรียนจะจัดกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งอาจจะไม่มีความเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาจีน ในเวลานี้ครูอาสาสมัครจีนส่วนมากจะอยู่นอกกิจกรรมซึ่งจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการเรียนการสอน และความสัมพันธ์ระหว่างครูไทย และครูอาสาสมัครจีน โดยไม่รู้ตัว

ด้านระยะเวลาดำเนินงาน

ในระยะเวลาในการสอนของครูอาสาสมัครจีนนั้น หากสอนถึงระยะเวลาหนึ่งถึงสามปี ก็จะกลับประเทศจีน โดยส่งผลกระทบต่อเรียนการสอนของนักเรียนไทยไม่ต่อเนื่อง ซึ่งต้องทำให้นักเรียนไทยต้องปรับตัวในเรื่องของการเรียนภาษาจีนขึ้นมาใหม่ เนื่องจากครูอาสาสมัครจีนไม่ใช่ครูผู้สอนคนเดิม และครูอาสาสมัครจีนคนใหม่ต้องมาเสียเวลาเรื่องของการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมของสังคม สิ่งรอบข้าง และการเรียนการสอนของตนเองใหม่ทั้งหมด

5.6 การอภิปรายผล

ถึงแม้ว่าสภาพการจัดการเรียนการสอนและการให้ความสนใจกับภาษาจีนของแต่ละโรงเรียนไม่เหมือนกัน แต่นักเรียนส่วนมากมีความพึงพอใจ และมีความความรู้สึที่ดีกับครู

อาสาสมัครจีนเป็นอย่างมาก ไม่ว่าในด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านพฤติกรรมการสอนของครู และด้านกระบวนการเรียนการสอน

ผลสัมฤทธิ์การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนโดยใช้การทดสอบ YCT เมื่อแยกตามระดับชั้นพบว่าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีทักษะด้านการฟังและการอ่านที่ดีกว่าระดับชั้นอื่นๆ เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยแล้วพบว่าระดับชั้นที่สูงขึ้นสามารถเรียนรู้ได้ดีกว่าระดับชั้นที่ต่ำกว่า

นอกจากนี้ ครูอาสาสมัครจีนในจังหวัดเชียงรายได้พบปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ระยะเวลาที่ดำเนินการเรียนการสอนในจังหวัดเชียงราย ปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคมาจากปัญหาที่เกิดจากครูอาสาสมัครจีน ปัญหาของนักเรียน ปัญหาด้านบริบท ปัญหามาตรฐานของการทดสอบ ปัญหาสื่อการเรียนการสอน ตำราและแบบฝึกหัด รวมไปถึงวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เช่น การตรงต่อเวลา ซึ่งคนจีนให้ความสำคัญกับเวลามาก การพูดตรงๆ ไม่อ้อมค้อม ซึ่งบางเวลานักเรียนไทยอาจไม่เคยชินกับคำพูดของคนจีน เป็นต้น

ถึงแม้ว่าโรงเรียนที่รับครูอาสาสมัครจีนในเชียงรายได้พบปัญหาจากครูอาสาสมัครจีนมากพอสมควร แต่จำนวนโรงเรียนทั้งหมด 8 โรงเรียน แต่ก็ยังมี 7 โรงเรียนที่ยังมีความมุ่งมั่นที่จะรับครูอาสาสมัครจีน เนื่องจากเหตุผลที่ว่า นักเรียนไทยจะได้เรียนรู้ภาษาและสำเนียงของภาษาของเจ้าของภาษาเอง สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ ๑ เด็กให้เกิดความกระตือรือร้นกับการเรียนภาษาจีนมากขึ้น เพื่อพัฒนานักเรียนไทยต่อไป

5.7 ข้อเสนอแนะ

ด้านครูอาสาสมัครจีน

ในระยะเวลา 1 ปีถึง 3 ปีที่ครูอาสาสมัครจีนดำเนินการสอนในประเทศไทย ครูอาสาสมัครจีนได้พบปัญหาและอุปสรรคต่างๆที่เกิดจากตัวเอง ฉะนั้น สิ่งที่ครูอาสาสมัครจีนต้องปรับก็คือ พยายามเข้าไปในสังคมไทย เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน และพยายามเพิ่มความรู้ทางด้านเทคนิคการสอน และความรู้ด้านภาษาไทยด้วย

ด้านโรงเรียนที่ได้รับครูอาสาสมัครจีน

โรงเรียนที่ได้รับครูอาสาสมัครจีนไม่เพียงมีหน้าที่ที่รับครู ยังมีหน้าที่ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนภาษาจีนด้วย อย่างเช่นจัดการแข่งขันภาษาจีน เตรียมสื่อการเรียนการสอนให้พร้อม ให้นักเรียนมีสิ่งแวดล้อมการเรียนภาษาจีนที่ดี

ด้านสำนักงานที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงศึกษาธิการในไทยควรต้องตั้งมาตรฐานของแบบเรียนและแบบทดสอบให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน

ระยะเวลาหลายปีที่ประเทศไทยได้รับครูอาสาสมัครจีน เคยมีเหตุการณ์ที่ไม่ดีเกิดขึ้น ครูอาสาสมัครจีนบางคนยังปฏิบัติหน้าที่ในการสอนยังไม่เรียบร้อยก็ต้องกลับประเทศจีน ถึงแม้ว่าปรากฏการณ์อย่างนี้มีไม่มาก แต่หากมีสำนักงานที่เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลืออย่างไม่รอช้า ก็จะส่งผลให้แนวทางการจัดการเรียนการสอนทางด้านทฤษฎี และด้านปฏิบัติ ของครูอาสาสมัครจีนดีขึ้น

และส่วนประเทศจีน ทางอันทันทีก็มีสิ่งที่จะต้องปรับปรุง เช่น เพิ่มการอบรมทางด้านภาษาไทยและเทคนิคการสอนกับครูอาสาสมัครจีน ครูอาสาสมัครจีนควรมีระยะเวลาการสอนมากกว่า 1 ปี ซึ่งจะทำให้นักเรียนรู้เรียน เข้าใจ วิธีการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนกับเจ้าของภาษามากขึ้น รวมไปถึงครูอาสาสมัครจีน จะได้ประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนด้วยว่าครูอาสาสมัครจีนสามารถ ปรับ ประยุกต์ใช้ การเรียนการสอนของตนให้เข้ากับผู้เรียนได้มากที่สุด ตามหลักสูตรที่ว่า เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง